

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2032910	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Evaluatie reserves en voorzieningen 2016			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGLO BESLUIT:

De nota Reserves en Voorzieningen 2016 vast te stellen en daarmee te besluiten:

- a. de evaluatie van reserves jaarlijks in te passen in de planning & controlcyclus;
- b. de volgende reserves – na afwikkeling van vastgestelde claims – op te heffen en het saldo over te hevelen naar de algemene reserve:
  - Reserve preventiepakket Berflo Es (€ 20.000)
  - Reserve Volkshuisvesting (€ 83.311)
  - Reserve decentralisatie uitkeringen (€ 459.737)
  - Reserve ARI (€ 95.891)
- c. voortzetting van de volgende reserves, afhankelijk van een opgesteld bestedingsplan, te heroverwegen bij de vaststelling van het jaarverslag 2016:
  - Reserve communicatiebeleid
  - Reserve arbeidsvoorwaarden
  - Reserve Warmtenet
  - Reserve bodemsanering
  - Reserve onderwijshuisvesting
  - Reserve lopende projecten.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeente heeft met het oog op een gezond financieel beleid een aantal reserves. Om daar verstandig mee om te gaan bepaalt de financiële verordening dat minimaal eens per vijf jaar nut en noodzaak daarvan wordt beoordeeld. Met deze evaluatie wordt een aantal van deze reserves opgeheven en het saldo overgeheveld naar de algemene reserve of een andere bvestemmingsreserve.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGLO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2032910	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Ten Heuw
ONDERWERP			
Evaluatie reserves en voorzieningen 2016			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Op grond van artikel 8 van de Financiële verordening 2014 legt het college minimaal eens per vijf jaar (een herijking van) beleidsregels inzake reserves en voorzieningen ter vaststelling voor aan de raad. De laatste herijking met de nota "Tot op het bot" dateert van eind 2012.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Met de nota Reserves en voorzieningen 2016 wordt een overzicht gegeven van de huidige reservepositie van de gemeente. In de nota wordt ingegaan op de beleidsregels t.a.v. reserves en wordt nut en noodzaak in afzonderlijke formats beoordeeld. Het resultaat ervan is dat een aantal reserves kan worden opgeheven t.g.v. de algemene reserve of een specifieke andere bestemmingsreserve. Ook wordt – voor de volledigheid – een overzicht verstrekt van de voorzieningen. Nut, noodzaak en financiële onderbouwing hiervan vindt in feite jaarlijks plaats bij de samenstelling van de jaarrekening.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De nota Reserves en Voorzieningen 2016 vast te stellen en daarmee te besluiten:

- a. de evaluatie van reserves jaarlijks in te passen in de planning & controlcyclus;
- b. de volgende reserves – na afwikkeling van vastgestelde claims – op te heffen en het saldo over te hevelen naar de algemene reserve:
  - Reserve preventiepakket Berflo Es (€ 20.000)
  - Reserve Volkshuisvesting (€ 83.311)
  - Reserve decentralisatie uitkeringen (€ 459.737)
  - Reserve ARI (€ 95.891)
- c. voortzetting van de volgende reserves, afhankelijk van een opgesteld bestedingsplan, te heroverwegen bij de vaststelling van het jaarverslag 2016:
  - Reserve communicatiebeleid
  - Reserve arbeidsvoorwaarden
  - Reserve Warmtenet
  - Reserve bodemsanering
  - Reserve onderwijshuisvesting
  - Reserve lopende projecten.

FINANCIËLE ASPECTEN

Versterking van de algemene reserve door overheveling van de saldi van op te heffen reserves tot een bedrag van ruim € 650.000

BIJLAGE(N)

- Nota Reserves en voorzieningen 2016
- Formats Reserves
- Formats Voorzieningen

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Nota Reserves en Voorzieningen 2016

Gemeente Hengelo

Herziene Nota Reserves en Voorzieningen

Sector Middelen, afdeling Financiën, september 2016

NOTA RESERVES EN VOORZIENINGEN

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Begripsbepaling	3
2.1 Reserves	3
2.2 Voorzieningen	5
3. Beleid en beheer van reserves	6
3.1 De instellingscriteria	6
3.2 De wijze van instelling	6
3.3 De mutaties op reserves	7
3.4 Wijzigen doel of bestemming	7
3.5 Opheffen	7
3.6 Evaluatie en actualisatie van reserves	7
3.7 Rente	8
3.8 Weerstandscapaciteit	8
4. Toetsing reserves en voorzieningen	9
4.1 Wijzigingen met financiële gevolgen	9
4.2 Bestedingsplan opstellen en evaluatie bij de jaarrekening 2016	9
5. Conclusie en advies	11
Bijlagen	11

1. Inleiding

Op grond van artikel 8 van de Financiële verordening 2014 legt het college minimaal eens per vijf jaar (een herijking van) beleidsregels inzake reserves en voorzieningen ter vaststelling voor aan de raad. De laatste herijking, vastgelegd in de nota "Tot op het bot", dateert van eind 2012.

Artikel 8 van de Financiële Verordening luidt als volgt:

1. Het college legt minimaal eens per vijf jaar (een herijking van) beleidsregels inzake reserves en voorzieningen voor aan de raad;
2. De beleidsbegroting en de jaarstukken bevatten een samenvattend overzicht van de reserves en voorzieningen en van de mutaties daarin.

Kaderstelling via een afzonderlijke nota is bij voorzieningen niet aan de orde omdat voorzieningen volgens het BBV een verplichtend karakter kennen en er vrije beschikkingsmacht ontbreekt.

De vorming en aanwending van voorzieningen hoeft niet ter besluitvorming aan de raad te worden voorgelegd. Het inzicht in de reserves en het onderscheid tussen reserves en voorzieningen maakt dat de voorzieningen wel onderdeel van deze nota zijn;

Goed reservebeleid en –beheer is essentieel. Er dient voldoende, maar niet onnodig te worden gereserveerd. Ook dient het aantal reserves zoveel mogelijk beperkt te blijven om transparantie te bevorderen.

De afgelopen jaren zijn we, door de noodzaak tot bezuinigen, steeds kritischer naar de doelen en de omvang van reserves gaan kijken. Hierdoor zijn de reserves (deels) vrijgevallen ten gunste van de algemene middelen. Een dergelijke sessie wordt nu opnieuw gedaan.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 2 komt de begripsbepaling aan de orde. Wat zijn de definities en wat is het verschil tussen een reserve en een voorziening.

In hoofdstuk 3 wordt het beleid en het beheer van reserves toegelicht. Hierin worden richtlijnen weergegeven met betrekking tot het instellen en opheffen van reserves en criteria met betrekking tot mutaties. In hoofdstuk 4 worden de reserves getoetst aan de eerder opgestelde criteria.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de financiële gevolgen van deze nota.

2. Begripsbepaling

In dit hoofdstuk zullen achtereenvolgens in de paragrafen 2.1 en 2.2 de definities en kenmerken van reserves en voorzieningen worden weergegeven.

2.1 Reserves

Eigen vermogen

Volgens artikel 42 van het BBV bestaat het eigen vermogen uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. Het gerealiseerde resultaat is in feite het saldo van baten en lasten plus toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, op grond van eerdere besluitvorming. In de huidige terminologie is dit dan een rekeningsaldo waaraan nog geen bestemming is gegeven en waarvoor een voorstel wordt gedaan bij de jaarrekening (op de balans wordt dit tot uitdrukking gebracht als "rekeningresultaat" en behoort dus tot het eigen vermogen). De feitelijke bestemming van dit saldo vindt pas plaats nadat de raad heeft besloten over een voorstel tot de bestemming ervan.

Definitie reserves

Reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vrij zijn te besteden. Artikel 43 lid 1 van het BBV onderscheidt de reserves naar:

a. de algemene reserve;

Met de aanvaarding van het amendement "zorggeld blijft beschikbaar voor zorg" (PvdA en SP, raad 6 juli 2016) is een bedrag van € 4.509.000 geormerkt als "Algemene reserve Zorg".

b. bestemmingsreserves.

In lid 2 van dat artikel wordt een bestemmingsreserve gedefinieerd als een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Algemeen geldt dat als de bestemming door de raad kan worden gewijzigd, sprake is van een (bestemmings-) reserve; bij een voorziening kan dit niet.

Negatieve reserves

Een reserve mag in principe niet negatief zijn.

Type en functies van reserves

In het kader van een verantwoord financieel beleid verdient het aanbeveling, daar waar noodzakelijk, tot de vorming en instandhouding van reserves over te gaan. Dit kan en moet mede worden gezien in relatie tot een aantal functies die de reserves hebben. Hierbij zijn de volgende vier functies te onderscheiden, die ook tegelijkertijd voor kunnen komen:

1. financieringsfunctie

Alle reserves hebben een financieringsfunctie, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Door investeringen of andere grote uitgaven hiermee te financieren wordt de noodzaak beperkt tot financiering via rentedragend vermogen. In dat geval "leent" de gemeente van zichzelf in plaats van vaste geldleningen (rentedragend vermogen) aan te trekken van derden.

2. bestedingsfunctie

Reserves die in het leven zijn geroepen om te worden ingezet voor een bepaald doel, hebben een bestedingsfunctie. De aanwending hiervan heeft veelal een incidenteel karakter. Het merendeel van de reserves heeft dit motief.

3. bufferfunctie

De algemene reserve heeft een bufferfunctie. Dit is noodzakelijk om ongewenste en onvoorziene toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen.

4. egalisatiefunctie

Reserves kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Extreme pieken en dalen in de exploitatiebegroting kunnen zo worden vermeden. Zo ook kunnen ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht middels een egaliseringsreserve worden opgevangen. Er is ook sprake van een egalisatiefunctie als structureel gelden aan reserves worden onttrokken ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Tabel: overzicht functies reserves

nr	reserve	financierings -functie	bestedings -functie	buffer- functie	egalisatie -functie
101	Algemene reserve (incl. Zorg deel)	x		x	x
150	Reserve Grex Algemeen	x		x	
310	Reserve centraal opleidingsbudget	x	x	x	
311	Reserve Communicatiebeleid	x	x		
313	Vereveningsreserve binnenstad	x	x		
316	Reserve arbeidsvoorwaarden	x	x		
319	Reserve Warmtenet	x	x		x
324	Reserve Preventiepakket Berflo Es	x	x		
326	Reserve accommodaties egalisatie (5206)	x	x	x	x
327	Reserve Vastgoedbedrijf	x	x	x	
328	Reserve duurzaamheid	x	x		
329	Reserve fietspadenplan	x	x		
331	Reserve Twentehaven	x	x	x	x
332	Reserve bodemsanering	x	x	x	x
333	Reserve volkshuisvesting	x	x		
367	Reserve Onderwijshuisvesting	x	x		x
371	Reserve Decentralisatie-uitkeringen	x	x		x
372	Reserve Organisatieontwikkeling	x	x		
374	Reserve Compensatiefonds Bomenverordening	x	x		
375	Reserve Prj. Bestrijding Jeugd Werkloosheid	x	x		
384	Reserve lening Schouwburg	x	x	x	
396	Reserve lopende projecten	x	x	x	
398	Reserve onderhoud buurtcentra	x	x		
399	Reserve ARI	x	x	x	

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen van de gemeente. Voorzieningen worden gevormd voor, min of meer onzekere, onvermijdelijke verplichtingen, verliezen en risico's waarvan de omvang goed kan worden geschat. Ook worden voorzieningen getroffen voor de verplichte besteding van geormerkte gelden van derden. Tevens kunnen voorzieningen betrekking hebben op het egaliseren van jaarlasten, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, die zijn oorsprong mede vinden in voorgaande jaren, zoals bijvoorbeeld groot onderhoud. Het karakter van voorzieningen is verplichtend en voor de gemeente is geen sprake van een vrije keuze daarin. Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen derhalve niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Toevoegingen moeten dan ook altijd gebaseerd zijn op de tijdige opbouw van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Mutaties in voorzieningen wegens toevoegingen, of door vrijval, vloeien dus voort uit het aanpassen van een nieuw noodzakelijk niveau en uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld. De feitelijke mutaties in voorzieningen vallen onder verantwoordelijkheid van het College. Voor dotaties aan of vrijval van voorzieningen geldt dat deze tot het saldo van baten en lasten behoren. Aanwending van voorzieningen geschiedt rechtstreeks op de voorziening. Rentebijbeschrijving op voorzieningen is volgens het BBV niet toegestaan. Anders dan bij reserves wordt de toereikendheid van voorzieningen jaarlijks beoordeeld bij de samenstelling van de jaarrekening en getoetst door de accountant. In deze nota worden dan ook geen specifieke voorstellen gedaan m.b.t. de voorzieningen. Voor de volledigheid is als bijlage een overzicht opgenomen met de voorzieningen per 31-12-2015 (laatst vastgestelde jaarrekening) en zijn de formats per voorziening opgenomen.

Voorzieningen die aan de passivazijde van de balans staan en behoren tot het vreemd vermogen moeten we niet verwarren met voorzieningen zoals de voorziening dubieuze debiteuren of verliesvoorzieningen voor grondexploitaties. Dit zijn namelijk geen voorzieningen zoals bedoeld in art. 44 van het BBV. Dergelijke voorzieningen zijn waarde correcties op activaposten. Met andere woorden: een voorziening dubieuze debiteuren kennen we wel, maar wordt in de rekening niet onder de balanspost voorzieningen opgenomen. De voorziening wordt namelijk in mindering gebracht op het totale debiteurensaldo. Hetzelfde geldt voor verliesvoorzieningen. Een verliesvoorziening betreft een waarde correctie op bijvoorbeeld een grondexploitatie. De verliesvoorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaardes die uiteindelijk in de reserve grondbedrijf tot uiting komen. Dit type voorzieningen komen voor bij de deelnemingen, verstrekte geldleningen, bouwgrond en overige debiteuren. Deze worden jaarlijks zichtbaar gemaakt in de toelichting op de balans als onderdeel van de jaarrekening.

Tabel: Reserves vs. Voorzieningen

	Reserve	Voorziening
Wijziging bestemming mogelijk?	Ja, door de raad	Alleen bij gewijzigde omstandigheden
Onderdeel van het	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Aanwending vrij?	Ja, via raadsbesluit	Nee, slechts voor betreffend doel
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel gewenst	Noodzakelijk

3. Beleid en beheer van reserves

In dit hoofdstuk formuleren wij de beleids- en beheersmatige aspecten die betrekking hebben op reserves. Hierbij gaat het om de instelling van de reserves, richtlijnen met betrekking tot dotaties en onttrekkingen, renteaspecten en overige aandachtspunten.

3.1 De instellingscriteria

Wij zijn van mening dat het algemene uitgangspunt moet zijn het, in alle redelijkheid, zo veel mogelijk beperken van reserves, zowel qua aantal als qua omvang. Hierbij moet natuurlijk wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften zoals vermeld in hoofdstuk 2.

Bij het instellen van reserves moeten de volgende criteria worden gehanteerd:

Bestemmingsreserves worden alleen ingesteld:

- a. Voor concrete, in principe binnen vooraf bepaalde tijd te realiseren, door de raad vast te stellen doelen. Reservevorming dient hiervoor gemotiveerd noodzakelijk te zijn. Blijft realisatie binnen de gestelde termijn uit, dan vindt opnieuw afweging door de raad plaats; dit kan betekenen dat de reserve kan worden gehandhaafd voor het doel waarvoor deze is gevormd, of dat de bestemming wordt veranderd of wegvalt en de reserve om die reden kan worden opgeheven;
- b. Voor het veiligstellen van object- of doelsubsidies/bijdragen van derden of niet benutte delen daarvan, waarvan de verplichting tot het doen van uitgaven zich pas in latere jaren voordoet, maar die niet specifiek hoeven te worden besteed (dus waarop geen terugbetalingsverplichting rust);
- c. Voor de egalisatie van ongewenste schommelingen in gemeentelijke tarieven die naar derden toe (of intern) worden gehanteerd, indien de besteding niet dusdanig gebonden is dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet zijn besteed aan het doel waarvoor ze zijn geheven.

Wel heeft de raad een notitie vastgesteld, waarin een gewenste hoogte van de algemene reserve is opgenomen (Raadsbesluit 12G200840 d.d. 26 juni 2012). De algemene reserve zal te allen tijde een minimumbedrag bevatten van 25% van het benodigd weerstandsvermogen, op termijn moet de algemene reserve toegroeien naar 50% van het benodigd weerstandsvermogen. Dit besluit en het recent genomen besluit een deel van de algemene reserve te oormerken voor de zorg zijn belangrijke kaders voor het gemeentelijk reservebeleid.

3.2 De wijze van instelling

Om te voorkomen dat onnodig middelen worden vastgelegd waarvoor een andere bestemming mogelijk is, moeten goede gronden aanwezig zijn om een reserve in te stellen of in stand te houden. Aan de andere kant moet er natuurlijk ook voor worden gewaakt dat de begrotingspositie van de gemeente, door financiële risico's waarvoor geen buffer is gevormd, wordt aangetast. De omvang van de reserves moet daarom worden afgestemd op het doel dat er mee gediend moet worden c.q. op de omvang van de risico's dan wel de verplichtingen en/of verliezen die erdoor moeten worden afgedekt.

Om het budgetrecht van de raad op het terrein van de reserves tot zijn recht te laten komen zal het instellen of opheffen van reserves bij raadsbesluit dienen plaats te vinden.

In het voorstel aan de raad zal aandacht besteed moeten worden aan het volgende:

- a. de omschrijving van het doel waarvoor de reserve wordt gevormd;
- b. de vermelding van het te hanteren rentemotief;
- c. de minimale en/of maximale omvang;
- d. de omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan;
- e. de verwachte looptijd.

3.3 De mutaties op reserves

Alle mutaties op reserves vereisen de goedkeuring van de raad. Dit gebeurt vooraf bij de vaststelling van de begroting of bij afzonderlijk raadsbesluit (hetgeen zal leiden tot een begrotingswijziging).

In het algemeen geldt dat de raad voorgenomen onttrekkingen en dotaties aan de reserves, zoals samengevat in het overzicht reserves, bij de programmabegroting toestaat. Bij de jaarrekening zal achteraf de vaststelling plaatsvinden. Het rechtstreeks boeken van uitgaven en ontvangsten op reserves is niet toegestaan. Deze bedragen behoren als reservemutatie bij het betreffende programma en product te worden verantwoord.

3.4 Wijzigen doel of bestemming

Het principe van (bestemmings)reserves is dat de raad te allen tijde het doel of de bestemming kan wijzigen. Voor een dergelijke wijziging is dus altijd een apart raadsbesluit benodigd.

3.5 Opheffen

Wanneer het doel op basis waarvan een reserve is gevormd op enig moment vervalt, dan dient de reserve te worden opgeheven. Om te voorkomen dat middelen onnodig zijn vastgelegd, moet regelmatig worden geëvalueerd of een bestemmingsreserve nog wel gehandhaafd moet worden en/of geheel of gedeeltelijk kan worden opgeheven. Zie ook 3.6. Het spreekt vanzelf dat voor het opheffen van reserves een raadsbesluit noodzakelijk is.

3.6 Evaluatie en actualisatie van reserves

Doordat omstandigheden voortdurend wijzigen is het nodig periodiek het reservebeleid te toetsen. Hierbij wordt integraal aangegeven welke reserves er zijn, waarbij per reserve wordt gekeken naar de noodzaak om deze aan te houden, naar de omvang ervan en naar de mogelijkheid reserves samen te voegen. Het spreekt vanzelf dat dit soort afwegingen moet plaatsvinden in een bestuurlijk kader, aangezien het daarbij gaat om het bestemmen van gemeentelijke middelen. Ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt is een periodieke doorlichting gewenst. Zo moeten risico's die worden onderkend zo goed mogelijk worden afgedekt, maar daarbij moet voorkomen worden dat uit voorzichtigheidsoverwegingen een te ruime marge wordt gehanteerd. Dit betekent immers dat middelen niet op een andere wijze kunnen worden besteed.

In de Financiële Verordening staat daarnaast genoemd dat jaarlijks bij de programmabegroting en jaarverslag het College de Raad een overzicht verstrekt van de stand van de reserves. Voorts dient in de jaarrekening conform artikel 54 BBV in de toelichting op de balans de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan te worden toegelicht.

Per reserve dient het verloop gedurende het jaar in een overzicht te worden weergegeven. Daaruit moet blijken:

- a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van het voorgaande boekjaar;
- c. de toevoegingen of onttrekkingen bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening;
- d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
- e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

De Financiële Verordening bepaalt dat het beleid t.a.v. reserves en voorzieningen minimaal eens per vijf jaar wordt geëvalueerd. In de praktijk worden in de tussenliggende jaren besluiten genomen m.b.t. tot reserves en het reservebeleid. Voorbeelden zijn de instellingen van reserves voor nieuwe bestemmingen, maar ook het besluit van de raad t.a.v. de algemene reserve is

tussentijds genomen en niet bij gelegenheid van de periodieke evaluatie. Ook het besluit een deel van de algemene reserve te oormerken t.b.v. het sociaal domein werd bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 genomen. Geconstateerd kan verder worden dat het aantal reserves in de loop der jaren sterk is gedaald (van ruim veertig in 2011 naar 25 in 2015). Op grond hiervan zijn wij voornemens de evaluatie van reserves in te passen in de planning & controlcyclus en dus jaarlijks uit te voeren. De beleidsmatige aspecten worden dan in nieuwe paragraaf investeringen belicht, de toelichting op de individuele reserves in een meer uitgebreide bijlage. Bij de volgende herziening van de Financiële Verordening zal artikel 8 hierop worden aangepast.

Beslispunt: De evaluatie van reserves jaarlijks in te passen in de planning&controlcyclus

3.7 Rente

Artikel 2 lid 4 BBV bepaalt dat in de baten en lasten ook de berekende bespaarde rente over het eigen vermogen en de voorzieningen dient te worden opgenomen. De reden hiervoor is dat deze dienen als financieringsbronnen. De beschikbaarheid van deze bronnen vermindert de behoefte aan rentedragend vreemd vermogen, waardoor de rentebetalingen worden verlaagd. Dit werkt door in het resultaat van de exploitatie.

Hengelo heeft ervoor gekozen om géén rente toe te voegen aan de reserves. Dit met uitzondering van rentetoerekening over de eerste vijf miljoen euro van de algemene reserve. De rente hiervan komt echter ook weer ten goede aan de algemene middelen.

Bij het BBV zit er een verandering in regelgeving aan te komen voor wat betreft rentetoerekening. Dit met het oog op de komende VpB-plicht¹. Voor de fiscus zal de werkelijk betaalde rente het uitgangspunt zijn. In het geval van totaalfinanciering, zoals de gemeente Hengelo dat hanteert, moet het gewogen gemiddelde rentepercentage worden gehanteerd. Met ingang van 2016 hanteert de gemeente een dergelijk percentage (3,75%).

3.8 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit heeft een specifieke functie ten behoeve van de continuïteit. Landelijk gelden geen vaste (financiële) normen voor gemeenten. Een uitzondering wordt gevormd voor gemeenten die een beroep op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet doen (aanvullende uitkering uit het gemeentefonds).

De belangrijkste reden dat er geen voorgeschreven norm bestaat voor de weerstandscapaciteit wordt gevormd door het feit dat iedere gemeente andere risico's kent. Uitgangspunt is dat de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit de afgelopen jaren is bepaald door bij de begroting als de jaarrekening een gekwantificeerd risicoprofiel op te nemen. Het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit betreft dus maatwerk.

Relatie weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit is het risicobedrag dat bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's. Dit vraagt om beleid betreffende het omgaan met risico's. De opgestelde nota risicomanagement en beleidsregel weerstandsvermogen bevat de beleidskaders om tot een goed risicoprofiel te komen en dit te beheersen.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de aanwezige weerstandscapaciteit (werkelijk aanwezige buffer) te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (op basis van risico inventarisatie) Dit wordt aangeduid als de ratio van het weerstandsvermogen. De hoogte van deze ratio is een beleidskeuze van de raad.

In Hengelo bestaat de beschikbare weerstandscapaciteit uit de algemene reserves, vermeerderd met de bestemmingsreserves, waarvan de bestemming kan worden veranderd. Niet alle bestemmingsreserves zijn namelijk zonder verdere consequenties vrij aanwendbaar. Dat geldt bijvoorbeeld voor de onderwijshuisvestingsreserve, waaraan een vrij nauwkeurig bestedingsplan is gekoppeld. Deze wordt dan ook niet in de bepaling van de weerstandscapaciteit betrokken.

---

¹ Commissie BBV - Rapport Grondexploitaties, 10 juli 2015, blz. 11

4. Toetsing reserves en voorzieningen

In 2009 werd in de nota "Vet op de botten?" een nieuw beleidskader opgesteld voor de reserves en voorzieningen binnen de gemeente Hengelo. Daarnaast werden alle toen bekende reserves, bestemmingsreserves en voorzieningen onder de loep genomen. Hierbij werd gekeken naar omvang, onderliggend bestedingsplan en noodzaak van handhaving. Bij vele reserves moesten met name de noodzaak van handhaven en de bestedingsplannen nader worden uitgewerkt. Dat vond twee jaar later plaats in de nota "Slank, gezond en weerbaar".

In 2012 maakte de noodzaak om fors te bezuinigen het opnieuw noodzakelijk om alle toen nog bestaande reserves en voorzieningen opnieuw te toetsen. De nota "Tot op het Bot" maakte zijn titel waar. Hierdoor kon het weerstandsvermogen weer enigszins op peil worden gebracht.

Nu wordt uitvoering gegeven aan de Financiële Verordening door het beleidskader van reserves en voorzieningen onder de loep te nemen en ook aan te passen aan de licht gewijzigde regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast is van de gelegenheid gebruik gemaakt om opnieuw de omvang van de diverse reserves en voorzieningen te toetsen aan de nieuwe werkelijkheid. Dit heeft plaatsgevonden onder verantwoordelijkheid van de diverse sectorhoofden, begeleid door de financieel adviseurs. Ondanks de rigoureuze ingrepen in de nota "Tot op het Bot" is het toch mogelijk gebleken om nog wat middelen vrij te maken voor de algemene reserve. Dat blijkt ook wel uit onderstaande beslispunten naar aanleiding van de nieuwe toetsing.

4.1 Wijzigingen met financiële gevolgen

Opheffing (na afwikkeling van bestaande claims) en storting saldo in algemene reserve

324	BR preventiepakket Berflo Es	€ 20.000

Na realisatie van het sport- en leercentrum en de kadernota maatschappelijke takenverkenning resteert nog een bedrag van € 20.000, waar geen claim op ligt. Deze kan vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

333	BR Volkshuisvesting	€ 83.311

Er liggen geen claims meer op deze reserve. Stortingen en onttrekkingen hebben sinds 2014 niet meer plaatsgevonden. Daarom kan het saldo worden toegevoegd aan de algemene reserve.

371	BR decentralisatie uitkeringen	€ 459.737

De omvang van deze reserve, waarin decentralisatie-uitkeringen van vóór 2015 zijn geparkeerd, bedraagt ruim € 3 miljoen. Van dat bedrag is € 460.000 (afgerond) nog niet bestemd, zodat dit overgeheveld kan worden naar de algemene reserve zonder dat het ten laste gaat van uitstaande verplichtingen.

399	BR ARI	€ 95.891

De omvang van de reserve bedraagt € 5,6 miljoen per eind 2015. Voor iets meer dan € 5,5 miljoen liggen claims op deze reserve, onder meer voor het stadskantoor en de Laan Hart van Zuid. Op het restantbedrag liggen geen claims, zodat dit kan vrijvallen.

Totaal toevoegen aan Algemene Reserve € 658.939

4.2 Bestedingsplan opstellen en evaluatie bij de jaarrekening 2016

316	Reserve arbeidsvoorwaarden	€212.308

Er liggen geen claims op deze reserve. De reserve is al meer dan tien jaar niet aangewend. In overleg met GO moet een bestedingsplan worden opgezet.

311 Reserve communicatiebeleid

Deze reserve is deels dekking voor het krediet breedband. Van de beschikbare € 216.000 is tot op heden (per 31-12-2015) € 156.000 uitgegeven. Voor het restant tot 31-12-2016 gelegenheid geven om voorstellen de digitale stedenagenda in te dienen, daarna opnieuw evalueren.

319 Reserve Warmtenet

Resultaten bedrijfsvoering Warmtenet Hengelo BV worden direct ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht, zolang de BV nog voor eigen risico en rekening van de gemeente wordt gevoerd. Opheffen van de reserve na afwikkeling van de verzelfstandiging, waartoe op 22 juni 2016 is besloten.

332 Reserve bodemsanering

Na besluitvorming over het bodemsaneringsprogramma 2016-2020 zullen de geraamde dotaties en onttrekkingen opnieuw worden getoetst.

367 Reserve onderwijshuisvesting

Nadat de budgetten zijn geactualiseerd en opgenomen in de meerjarenbegroting zal de reserve worden opgeheven. Hiervoor gaat een apart voorstel richting de raad.

396 Reserve lopende projecten

De claims op deze reserve zijn uitsluitend gerelateerd aan het krediet Westtangent. Na afsluiting van het krediet de noodzaak van deze reserve heroverwegen.

5. Conclusie en advies

Geadviseerd wordt in te stemmen met deze nota reserves en voorzieningen en deze te gebruiken als uitgangspunt voor het financieel beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen en het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen. Recht overeind blijft staan het adagium: 'geen potjes maar plannen'. Met andere woorden: onder elke reserve moet een duidelijke bestemming en onder elke voorziening moet een onderbouwd bestedingsplan liggen.

Voorgesteld wordt concreet:

1. De evaluatie van reserves jaarlijks in te passen in de planning&controlcyclus
2. De volgende reserves – na afwikkeling van vastgestelde claims - opheffen en het saldo over te hevelen naar de algemene reserve:

<i>324 Reserve preventiepakket Berflo Es</i>	<i>€ 20.000</i>
<i>333 Reserve Volkshuisvesting</i>	<i>€ 83.311</i>
<i>371 Reserve decentralisatie uitkeringen</i>	<i>€ 459.737</i>
<i>399 Reserve ARI</i>	<i>€ 95.891</i>
3. Voortzetting van de volgende reserves, afhankelijk van een opgesteld bestedingsplan, heroverwogen bij de vaststelling van het jaarverslag 2016:

<i>311 Reserve communicatiebeleid</i>
<i>316 Reserve arbeidsvoorwaarden</i>
<i>319 Reserve Warmtenet</i>
<i>332 Reserve bodemsanering</i>
<i>367 Reserve onderwijshuisvesting</i>
<i>396 Reserve lopende projecten</i>

Bijlagen

- Totaal overzicht reserves
- Totaal overzicht voorzieningen
- Totaal overzicht reserves na besluitvorming als voorgesteld
- Formats per reserve (separaat)

Totaal overzicht reserves																	
nr	reserve	1-1-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2017	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2018	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2019	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2020
101	Algemene reserve	10.606	2.264	2.442	10.428	2.087	-	12.514	2.061	-	14.575	2.087	-	16.662	2.310	-	18.972
150	Reserve Grex Algemeen	1.954	6.536	2.197	6.293	2.045	2.099	6.239	2.073	1.693	6.619	2.078	1.760	6.937	2.120	124	8.933
310	Reserve centraal opleidingsbudget	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100
311	Reserve Communicatiebeleid	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216
313	Vereveningsreserve binnenstad	-	400	-	400	-	-	400	-	-	400	-	-	400	-	-	400
316	Reserve arbeidsvoorwaarden	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212
319	Reserve Warmtenet	319	-	319	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
324	Reserve Preventiepakket Berflo Es	420	-	400	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20
326	Reserve accommodaties egalisatie (5206)	1.029	257	332	954	317	374	897	317	374	840	317	374	783	317	374	726
327	Reserve Vastgoedbedrijf	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161
328	Reserve duurzaamheid	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94
329	Reserve fietspadenplan	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881
331	Reserve Twentehaven	371	45	-	416	45	-	461	44	-	505	45	-	550	45	-	595
332	Reserve bodemsanering	2.533	932	249	3.216	932	250	3.898	932	250	4.580	932	250	5.262	932	250	5.944
333	Reserve volkshuisvesting	83	-	-	83	-	-	83	-	-	83	-	-	83	-	-	83
367	Reserve Onderwijshuisvesting	6.404	5.418	7.364	4.458	5.933	7.028	3.363	6.174	7.351	2.186	6.270	7.232	1.225	6.361	7.122	464
371	Reserve Decentralisatie-uitkeringen	3.012	-	-	3.012	-	-	3.012	-	-	3.012	-	-	3.012	-	-	3.012
372	Reserve Organisatieontwikkeling	2.328	400	145	2.583	400	-	2.983	400	-	3.383	400	-	3.783	400	-	4.183
374	Reserve Compensatiefonds Bomenverordening	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152
375	Reserve Prj. Bestrijding Jeugd Werkloosheid	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189
384	Reserve lening Schouwburg	5.067	327	-	5.394	328	-	5.722	327	-	6.049	328	-	6.377	327	-	6.704
396	Reserve lopende projecten	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996
398	Reserve onderhoud buurtcentra	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109
399	Reserve ARI	5.628	-	-	5.628	-	-	5.628	-	-	5.628	-	-	5.628	-	-	5.628
		43.864	16.579	13.448	46.995	12.086	9.751	49.330	12.328	9.668	51.990	12.457	9.616	54.831	12.812	7.870	59.773

Totaal overzicht voorzieningen																	
nr	Voorziening	1-1-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2017	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2018	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2019	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2020
501	groot-onderhoud stadhuis/stadskantoor	1.720	50	0	1.770	50	0	1.820	50	0	1.870	50	0	1.920	50	0	1.970
503	pensioen wethouders	5.855	125	0	5.980	125	0	6.105	125	0	6.230	125	0	6.355	125	0	6.480
505	onderhoud gebouwen	268	59	96	231	58	19	270	59	174	155	59	46	168	59	54	173
507	Onderhoud Waterstaatskerk	178	65	75	168	48	0	216	48	37	227	48	16	260	48	167	142
508	riolering	9.176	1.845	6.180	4.841	1.834	1.834	4.841	2.092	1.849	5.084	2.413	1.864	5.633	2.741	1.113	7.261
510	gebiedsgericht grondwaterbeleid	1.257	0	0	1.257	0	0	1.257	0	0	1.257	0	0	1.257	0	0	1.257
511	afval	3.311	0	846	2.465	-950	0	1.515	0	0	1.515	0	0	1.515	0	0	1.515
522	wachtgeld Muziekschool re-organisatie	1.788	0	0	1.788	0	0	1.788	0	0	1.788	0	0	1.788	0	0	1.788
527	renovatie sportvelden	76	35	70	41	36	35	42	36	35	43	35	35	43	36	35	44
528	gebouwen/installaties	453	179	311	321	179	162	338	179	172	345	179	244	280	179	408	51
530	Onderhoud Buurt- en Wijkcentra	500	122	113	509	122	113	518	122	113	527	122	113	536	122	113	545
531	Onderhoud Metropool	70	0	0	70	29	0	99	29	2	126	29	18	136	29	56	109
532	Parkeergarage De Beurs	47	47	0	94	47	0	141	47	0	188	47	0	235	47	0	282
		24.699	2.527	7.691	19.535	1.578	2.163	18.950	2.787	2.382	19.355	3.107	2.336	20.126	3.436	1.945	21.617

Totaal overzicht reserves na besluitvorming als voorgesteld																	
nr	reserve	1-1-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2016	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2017	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2018	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2019	vermeer- dering	vermin- dering	31-12-2020
101	Algemene reserve	10.606	2.923	2.442	11.087	2.087	-	13.173	2.061	-	15.234	2.087	-	17.321	2.310	-	19.631
150	Reserve Grex Algemeen	1.954	6.536	2.197	6.293	2.045	2.099	6.239	2.073	1.693	6.619	2.078	1.760	6.937	2.120	124	8.933
310	Reserve centraal opleidingsbudget	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100
311	Reserve Communicatiebeleid	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216	-	-	216
313	Vereveningsreserve binnenstad	-	400	-	400	-	-	400	-	-	400	-	-	400	-	-	400
316	Reserve arbeidsvoorwaarden	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212	-	-	212
319	Reserve Warmtenet	319	-	319	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
324	Reserve Preventiepakket Berflo Es	420	-	420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
326	Reserve accommodaties egalisatie (5206)	1.029	257	332	954	317	374	897	317	374	840	317	374	783	317	374	726
327	Reserve Vastgoedbedrijf	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161	-	-	1.161
328	Reserve duurzaamheid	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94	-	-	94
329	Reserve fietspadenplan	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881	-	-	881
331	Reserve Twentehaven	371	45	-	416	45	-	461	44	-	505	45	-	550	45	-	595
332	Reserve bodemsanering	2.533	932	249	3.216	932	250	3.898	932	250	4.580	932	250	5.262	932	250	5.944
333	Reserve volkshuisvesting	83	-	83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
367	Reserve Onderwijshuisvesting	6.404	5.418	7.364	4.458	5.933	7.028	3.363	6.174	7.351	2.186	6.270	7.232	1.225	6.361	7.122	464
371	Reserve Decentralisatie-uitkeringen	3.012	-	460	2.552	-	-	2.552	-	-	2.552	-	-	2.552	-	-	2.552
372	Reserve Organisatieontwikkeling	2.328	400	145	2.583	400	-	2.983	400	-	3.383	400	-	3.783	400	-	4.183
374	Reserve Compensatiefonds Bomenverordening	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152	-	-	152
375	Reserve Prj. Bestrijding Jeugd Werkloosheid	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189	-	-	189
384	Reserve lening Schouwburg	5.067	327	-	5.394	328	-	5.722	327	-	6.049	328	-	6.377	327	-	6.704
396	Reserve lopende projecten	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996	-	-	996
398	Reserve onderhoud buurtcentra	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109	-	-	109
399	Reserve ARI	5.628	-	96	5.532	-	-	5.532	-	-	5.532	-	-	5.532	-	-	5.532
		43.864	17.238	14.107	46.995	12.086	9.751	49.330	12.328	9.668	51.990	12.457	9.616	54.831	12.812	7.870	59.773

102 Algemene Reserve

Programma:8

Portefeuillehouder:
Ten HeuwSector: Middelen
Adviseur: Peper**Doel:**

Buffer, ter dekking van onbekende en bekende risico's als opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen

Maximum omvang:

n.v.t.

Minimum omvang:

minimaal niveau 25% van de benodigde weerstandscapaciteit; gewenst niveau 50% van de benodigde weerstandscapaciteit

Onderbouwing:

zaaknummer 12G200840; notitie gewenste hoogte algemene reserve (raadsbesluit 26 juni 2012)

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	9.719	10.606	10.428	12.514	14.575	16.662
rente						
vermeerderingen	887	2.264	2.087	2.061	2.087	2.310
verminderingen		2.442				
stand per 31 dec	10.606	10.428	12.514	14.575	16.662	18.972

Toelichting/onderbouwing

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer:

Toevoegingen op basis van Koersvast in krappe tijden (12G201489) en muziekschool vanaf 2020 (2010011)

Vermindering betreft saldo Jaarverslag 2015 (2027514)

Bij amendement op het raadsvoorstel tot vaststelling van het Jaarverslag 2015 is bepaald dat een deel van de algemene reserve (€ 4.509.000) wordt geormerkt als algemene reserve zorg.

Risico's:

Niet geraamde tekorten op projecten die afgeboekt moeten worden

Voorstel:

handhaven

150 Reserve Grex Algemeen

Programma: 8

Portefeuillehouder:
Ten HeuwSector: Middelen
Adviseur: Pleiter

Doel:
buffer ter afdekking van de risico's van de grondexploitatie

Maximum omvang: n.v.t.
Minimum omvang: 3 mln
Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.270	1.954	6.293	6.239	6.619	6.937
rente						
vermeerderingen	10.109	6.536	2.045	2.073	2.078	2.120
verminderingen	9.425	2.197	100	100	100	100
stand per 31 dec	1.954	6.293	8.238	8.212	8.597	8.957
claims ontwikkeling complexen			-1.999	-1.593	-1.660	-24
saldo incl claims	1.954	6.293	6.239	6.619	6.937	8.933

Toelichting/onderbouwing
buffer ter afdekking van de risico's van de grondexploitatie. Op 24 juni 2008 heeft de gemeenteraad het besluit genomen (bij de herziening van de grondexploitaties) dat de reserve van het grondbedrijf een vrij besteedbaar deel van de reserve dient te hebben van minimaal 3 miljoen. Het gaat erom dat er - zolang de reserve van het grondbedrijf minder dan 3 miljoen bedraagt - geen uitgaven ten laste van de reserve worden gedaan.

Risico's:
verdere verslechtering van het financiële perspectief van de diverse grondcomplexen

Voorstel:
handhaven. Benodigde omvang wordt jaarlijks geëvalueerd.

310 Reserve centraal opleidingsbudget

Programma: 8

Portefeuillehouder:
Bruggink

Sector:

Middelen

Adviseur:

Pikkemaat

Doel:

Niet bestede middelen van het centraal opleidingsbudget worden hierin gedoteerd als buffer voor tegenvallers in reguliere opleidingsbudgetten.

Maximum omvang:

100.000

Minimum omvang:

0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	100	100	100	100	100	100
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	-					
stand per 31 dec	100	100	100	100	100	100

Toelichting/onderbouwing

Het bedrag is nodig voor opleidingen voor verwachte management en mobiliteits-trainingen om eventuele tekorten in de sector de opleidingsbudgetten aan te vullen. Deze budgetten zijn de afgelopen jaren flink gekort.

Soort voorziening:

bestemmingsreserve

Risico's:

geen

Voorstel:

handhaven, reserves zijn nodig om eventuele tekorten van de sectoropleidings-budgetten aan te vullen t.b.v. uitgebreide management + mobiliteitsopleiding

313 Vereveningsreserve binnenstad

Programma:6

Portefeuillehouder:
ElferinkSector: Fysiek
Adviseur: Akkerman

Doel: Verbeteren kwaliteit binnenstadgebied.

Maximum omvang:

Minimum omvang:

0

Onderbouwing: Onderdeel N1.3 Maatschappelijke takenverkenning.

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	-	-	400	400	400	400
rente						
vermeerderingen		400				
verminderingen						
stand per 31 dec	-	400	400	400	400	400

Toelichting/onderbouwing

Soort voorziening: bestemmingsreserve

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Er is een horecavisie in voorbereiding. Belangrijk onderdeel in deze visie is de binnenstad van Hengelo. De binnenstad staat onder druk. Om de kwaliteit van dit gebied verder te versterken is de wens om horeca 2 functies van elders proberen te verleiden naar het horecacluster. Dergelijke ontwikkelingen hebben ook financiële consequenties. De uitvoering van deze plannen is meer reeel als er vanuit de gemeente budget beschikbaar is om bijvoorbeeld verplaatsingen te faciliteren en schadeclaims te kunnen betalen als de horecabestemming van panden komt te vervallen.

Risico's:

Voorstel: handhaven

311 Reserve Communicatiebeleid

Programma:7

Portefeuillehouder:
SchelbergSector: Dienstverl.
Adviseur: Horst**Doel:**

In 2000 gereserveerde vrijvallende middelen als gevolg van de verkoop van St. Kabeltevee Hengelo met als doel deze te besteden ter dekking van kapitaallasten van investeringen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Besteding dient plaats te vinden t.b.v. de burgers van de gemeente Hengelo conform de oorspronkelijke doelstellingen van de stichting

Maximum omvang: 216.000

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	216	216	216	216	216	216
rente						
vermeerderingen	-	-	-	-	-	-
verminderingen	-	-	-	-	-	-
stand per 31 dec	216	216	216	216	216	216

Toelichting/onderbouwing

De investering van breedband staat op kostenplaats 7310330. Van de beschikbare € 216.000 is tot op heden (per 31-12-2015) € 156.000 uitgegeven.

Soort voorziening: bestemmingsreserve

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Zaaknr. 1001587: een krediet wordt beschikbaar gesteld voor:

- breedband infrastructuur Beckum/Oele
- gratis WIFI in de binnenstad
- digitale stedenagenda

Risico's:

projecten vallen duurder uit dan geraamd

Voorstel:

Tot 31.12.16 gelegenheid geven om voorstel voor breedband uit te voeren, daarna opnieuw evalueren.

316 Reserve arbeidsvoorwaarden

Programma: 7

Portefeuillehouder:
Bruggink

Sector:

Middelen

Adviseur:

Pikkemaat

Doel:

Bestemd voor de secundaire arbeidsvoorwaarden.

Maximum omvang:

212.000

Minimum omvang:

Onderbouwing:

Rb 1999

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	212	212	212	212	212	212
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	-					
stand per 31 dec	212	212	212	212	212	212

Toelichting/onderbouwing

In 1999 door de raad afgezonderde middelen ter dekking van niet direct voorzienbare kosten van arbeidsvoorwaarden. De reserve is tot op heden niet aangewend.

Soort voorziening:

bestemmingsreserve

Risico's:

geen

Voorstel:

Bij jaarrekening 2016 opnieuw bezien, afhankelijk van overleg met GO

319 Reserve Warmtenet

Programma: 6

Portefeuillehouder:
ElferinkSector: Directie
Adviseur: Hofman**Doel:**

Deze reserve is door de raad ingesteld om de risico's voor de gemeente als gevolg van een aanmerkelijk belang in het op te richten Warmtenet Hengelo BV althans deels te kunnen dekken. Vanuit deze bestemmingsreserve worden ook de rentelasten voor de voorfinanciering van inbreng van kapitaal gedekt.

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang:

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.394	319	-	-	-	-
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	1.075	319				
stand per 31 dec	319	-	-	-	-	-

Toelichting/onderbouwing

Het voorziene verloop van deze reserve was gebaseerd op exploitatie en realisatie van WNH in eigen beheer. C.q. voor 100% eigen rekening en risico van gemeente.

Het saldo wordt i.v.m. de besluitvorming over de verzelfstandiging afgewikkeld, waarna de reserve kan worden opgeheven.

Soort bestemmingsreserve: egalisatie

Specificatie vermeerderingen

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Risico's:

Voorstel:

opheffen na afwikkeling van de verzelfstandiging

324 Reserve Preventiepakket Berflo Es

Programma: 7	Portefeuillehouder: <i>Ten Heuw</i>	Sector: Sociaal
		Adviseur: OudeHesselink

Doel:

Uitvoeren programma Berflo Es, kansen scheppen, kansen maken

Maximum omvang:	2.000.000
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	Vanuit eigen middelen en bijdrage rijk is deze reserve gevormd. Bestemd voor inzet diverse projecten wijkaanpak Berflo Es. Gereserveerde middelen zouden volgens plan in periode 2009-2012 moeten worden ingezet. Afronding wacht echter op realisatie Sport- en leercentrum. Daarvoor resteert nog 420.000.

Rentetoevoeging: *nee*

Stand van de reserve:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	820	420	20	20	20	20
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	400	400				
stand per 31 dec	420	20	20	20	20	20

Toelichting/onderbouwing

Alle beschikbare middelen zijn in benoemde projecten ingezet op basis van diverse raadsbesluiten. Alleen project sport- en leercentrum dient nog te worden gerealiseerd. Van hiervoor door de raad op 31-1-2012 beschikbaar gestelde middelen is in kader van de bezuinigingen 2016-2019 eenmalig € 400.000,- ingezet voor de jaarschijf 2016.

Resteert dus nog € 420.000,-, waarvan € 400.000,- nodig is voor Sport- en leercentrum. Hiervoor heeft bij de 2e Berap besluitvorming plaatsgevonden, waarbij € 160.000,- wordt ingezet voor gemaakte kosten in 2015 en € 240.000,- wordt gedoteerd aan de BR Vastgoedbedrijf voor toekomstig onderhoud aan het sport- en leercentrum. Restant ad € 20.000,- kan vrijvallen.

Soort voorziening: bestemmingsreserve

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
Verminderen vanaf 2009 via 15-tal projecten. Specificatie aanwezig.
Restant claim zie toelichting/onderbouwing.

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

- a. Sport- en leercentrum (rb 31-1-2012 corsa 11G202091 + 2e berap 2015)
- b. Kadernota maatschappelijke takenverkenning 2016-2019 (rb 10-6-2015 iris 1076070)

Risico's: geen, tenzij plannen Sport- en leercentrum leiden tot grotere investeringsbijdrage.

Voorstel:

Na aanwending € 400.000,- voor Sport- en leercentrum kan restant ad € 20.000,- vrijvallen.

326 Reserve accommodaties egalisatie (5206)

Programma: 6

Portefeuillehouder:
BronSector: Middelen
Adviseur: Pikkemaat**Doel:**

Ter dekking van (groot) onderhoud van gebouwen, welke niet direct meer in gemeentelijk gebruik zijn, maar nog wel eigendom van de gemeente zijn.

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	759	1.029	954	897	840	783
rente						
vermeerderingen	321	257	317	317	317	317
verminderingen	51	332	374	374	374	374
stand per 31 dec	1.029	954	897	840	783	726

Toelichting/onderbouwing

In 2015/2016 wordt een actualisatie gemaakt van de onderhoudsstand en de nieuwe planning opgesteld mbt het toekomstig onderhoud. Deze reserve wordt dus weer volledig hersteld als zijnde een voorziening voor het onderhoud.

Soort voorziening: tbv egalisatie onderhoudskosten

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:
1101822 B&W 171115 aanbesteding inspectie vastgoed

in 2016 gaat een extern bureau de claims inventariseren

Risico's:

achterblijven verkoop percelen zorgt ervoor dat de BR onvoldoende wordt aangevuld

Voorstel:

Handhaven, in afwachting van actualisatie

327 Reserve Vastgoedbedrijf

Programma: divers

Portefeuillehouder:
Ten HeuwSector: Middelen
Adviseur: Pikkemaat**Doel:**

Bestemd om voor- en nadelige verkoopresultaten op vastgoed te plooiën. Daarnaast geeft het jaarlijks financieel rendement en vangt het vermogensrisico op van het gemeentelijk vastgoed. Ook ondersteunt het de monitoring en effectuering van de gemeentelijke bezuinigingen op het vastgoed.

Maximum omvang: nvt

Minimum omvang:

Onderbouwing: raad: 10-12-13 nr. 1004159

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	147	1.161	1.161	1.161	1.161	1.161
rente						
vermeerderingen	1.937					
verminderingen	923					
stand per 31 dec	1.161	1.161	1.161	1.161	1.161	1.161

Toelichting/onderbouwing

Deze reserve dient in stand te blijven. Dient tevens voor de realisatie van de taakstellende bezuiniging.

De bezuiniging voor de komende jaarschijven is 2016: 632K, 2017: 332K, 2018: 332K

Soort reserve: bestemmingsreserve.

Besluiten instellen BR Vastgoedbedrijf:

college: 05-11-13 nr. 1003676 betreft verkoop Waarbeekschool

raad: 10-12-13 nr. 1004159

Risico's:

voortgaande waardedaling gemeentelijk vastgoed

Voorstel:

handhaven

328 Reserve duurzaamheid

Programma: 6

Portefeuillehouder:
ElferinkSector: Middelen
Adviseur: Pikkemaat**Doel:**

Realiseren van duurzaamheidsinitiatieven door onder andere

- opbrengsten (bv energiebesparing, subsidie) ten gunste van de reserve te brengen
- zodat investeringen, uren en projecten kunnen worden gefinancierd

Maximum omvang: nvt

Minimum omvang: nvt

Onderbouwing:

Rentetoevoeging: nvt

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	116	94	94	94	94	94
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	22					
stand per 31 dec	94	94	94	94	94	94

Toelichting/onderbouwing

Voorstel is om voor de jaren 2016 en 2017 een werkbudget à € 50.000 (totaal) uit Reserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen is in voorbereiding. (2008750)

Dit werkbudget is bedoeld voor projecten en activiteiten van team Duurzaamheid ter ondersteuning van bestaand beleid. Waarbij de komende periode de nadruk ligt op het verder uitwerken van het energieactieplan en het uitvoeren van hierbij horende projecten (zoals besproken op de politieke markt van 12 januari 2016).

Voorstel:

Vooralsnog handhaven

329 Reserve fietspadenplan

Programma: 5

Portefeuillehouder:

Bron

Sector:

Fysiek

Adviseur:

Akkerman

Doel:

Bekostigen van Verkeersmaatregelen

Maximum omvang:

nvt

Minimum omvang:

nvt

Onderbouwing:

Herziening grex 2016-reserves e voorzieningen

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	939	880	880	880	880	880
rente						
vermeerderingen	-					
verminderingen	59					
stand per 31 dec	880	880	880	880	880	880

Toelichting/onderbouwing

De besteding van deze reserve ligt vast in de Herziening grondexploitatie 2015

voor een bedrag van 913.000

De resterende 26.000 is het bedrag dat wordt ingezet voor onvoorziene, acuut te treffen verkeersmaatregelen. Hiervoor is geen structureel budget beschikbaar.

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Herziening grondexploitatie 2016

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Verder geen claims, behalve bovenstaande

Risico's:

verkeersmaatregelen vallen duurder uit dan geraamd

Voorstel:

handhaven

331 Reserve Twentehaven

Programma: 1

Portefeuillehouder:
Ten HeuwSector: Fysiek
Adviseur: Akkerman

Doel: buffer voor incidenteel extra onderhoud van de haven

Maximum omvang: nvt

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging: geen

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	326	371	416	461	505	550
rente						
vermeerderingen	45	45	45	44	45	45
verminderingen	-					
stand per 31 dec	371	416	461	505	550	595

Toelichting/onderbouwing

Er bestaat geen directe relatie met een onderhoudsplanning. De doelstelling van deze bestemmingsreserve is om de beschikbare middelen in te zetten voor incidenteel extra onderhoud (geen investeringen). Bij de tariefsbepaling wordt rekening gehouden met deze dotatie.

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer.

Vermeerderingen vinden plaats op basis van de primitieve meerjarenbegroting.

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

De gemeentelijke haven moet gaan voldoen aan de eisen voor klasse Va schepen. Twente heeft een succesvolle lobby gevoerd voor verbreding en verdieping van het kanaal. Hier zijn geen kosten voor geraamd. Daarnaast is er een nieuwe visie op onderhoud van de haven. Voorheen werd gedacht dat alleen het baggeren van de haven voldoende was. De damwand is op sommige plekken kapot en moet vervangen worden. Daarvoor is geen budget. Dus wordt een beroep gedaan op de reserve.

Risico's: aanzienlijke claims worden op termijn verwacht voor noodzakelijk onderhoud.

Voorstel:

onderhoudsplan opstellen, in afwachting daarvan BR handhaven

332 Reserve bodemsanering

Programma: 6	Portefeuillehouder: Elferink	Sector: Fysiek Adviseur: Akkerman

Doel:
Afdekken van claims ten aanzien van bodemsanering.

Maximum omvang:	nvt
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	bodemsaneringsprogramma 2015

Rentetoevoeging:	geen

Stand van de reserve:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.766	2.532	3.215	3.897	4.579	5.261
rente						
vermeerderingen	831	932	932	932	932	932
verminderingen	65	249	250	250	250	250
stand per 31 dec	2.532	3.215	3.897	4.579	5.261	5.943

Toelichting/onderbouwing

De vermeerderingen en verminderingen zijn in de primitieve begroting geraamd.

Op basis van de meicirculaire 2015 wordt in 2016 tm 2020 jaarlijks 841.951 euro toegevoegd aan de reserve.

In 2015 werd een bedrag van 721.077 euro vanuit de decentralisatieuitkering toegevoegd aan de reserve.

Na besluitvorming over het bodemsaneringsprogramma 2016-2020 zullen de verminderingen opnieuw worden berekend en begroot.

Specificatie vermeerderingen/verminderingen

Zie bodemsaneringsplan 2010-2015, bodemsaneringsprogramma 2015 (inclusief verdeelbesluit), en bodemsaneringsprogramma 2016 t/m 2020. Betreft zaaknummers 1014633 / 2024296

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Warmtenet: 800.000, zaaknummer 2009221 (22 juni in de raad)

Risico's: op dit moment zijn er geen bijzondere risico's.

Voorstel

Handhaven in afwachting van bodemsaneringsprogramma 2016-2020

333 Reserve volkshuisvesting

Programma: 5

Portefeuillehouder:
Elferink

Sector: Middelen
Adviseur: Pikkemaat

Doel:

Het volkshuisvestingsfonds is ingesteld bij het afstoten van het Gemeentelijk Woningbedrijf voor het dekken van uitgaven in het kader van de volkshuisvesting.

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang:

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)				
	2015	2016	2017	2018	2019
stand per 1 jan	83	83	83	83	83
rente					
vermeerderingen	-				
verminderingen	-				
stand per 31 dec	83	83	83	83	83

Toelichting/onderbouwing

Soort voorziening: Reserve

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Sinds 2014 worden geen stortingen meer gedaan in de reserve. Ook worden geen onttrekkingen meer verwacht.

Risico's: geen

Voorstel:

Voorgesteld wordt nu om de reserve op te heffen en het saldo van € 83.311 toe te voegen aan de algemene reserve

367 Reserve Onderwijshuisvesting

Programma: 2	Portefeuillehouder: Bruggink	Sector: Adviseur:	Sociaal Altun

Doel:

Vanuit de algemene uitkering middelen te reserveren om het meerjaren investeringsprogramma onderwijshuisvesting te kunnen realiseren.

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging: Nee

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	7.326	6.404	4.458	3.363	2.186	1.224
rente						
vermeerderingen	5.503	5.418	5.933	6.174	6.270	6.361
verminderingen	6.426	7.364	7.028	7.351	7.232	7.122
stand per 31 dec	6.404	4.458	3.363	2.186	1.224	463

Toelichting/onderbouwing

Vanuit de algemene uitkering gemeentefonds afgezonderde middelen ter dekking van uitgaven binnen het meerjaren investeringsprogramma onderwijshuisvesting. Het verschil tussen de lasten van onderwijshuisvesting en de toegerekende baten vanuit de algemene uitkering wordt aan deze reserve toegevoegd.

Uit de laatste meerjarenberekening blijkt dat de reserve geleidelijk afneemt. Om en nabij 2021 komt de reserve negatief te staan. Om de negatieve stand aan te vullen wordt de dotatie m.i.v. 2017 voor tien jaar aangevuld met €390.000. De belangrijke oorzaken van de negatieve reserve komt o.a. door de volgende ontwikkelingen:

- De dotatie is n.a.v. diverse ontwikkelingen verlaagd
- Er wordt sinds 2008 geen rente toegevoegd aan de reserve waar eerder rekening meegehouden is.
- In de laatste berekening zijn de lager geraamde budgetten (zoals ozb etc.) geupdate (verhoogd).
- Uitbetaling aan Enschede i.v.m. spreidingsplan, is € 550.000 hoger uitgevallen.
- Investerings voor nieuwbouw, zoals nieuwbouw voor VSO 3 mln.

De budgetten zijn vanaf 2017 geactualiseerd. De reserve onderwijshuisvesting kan dan opgeheven worden. Via een separaat voorstel zal dit aan de raad voorgesteld worden.

Soort reserve:

Bestemmingsreserve om aan de verplichtingen voor adequate onderwijshuisvesting te voldoen

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

O.b.v. gemeentefonds en berekening meerjarige uitgaven

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

O.b.v. berekening meerjarige uitgaven

Risico's:

Hogere claims dan geraamd

Voorstel:

Vooralsnog handhaven in afwachting van raadsvoorstel voor opheffen van de reserve

371 Reserve Decentralisatie-uitkeringen

Programma: 1	Portefeuillehouder: Bron, Bruggink	Sector: Adviseur: Peper	Middelen

Doel:

Vanuit de algemene uitkering afgezonderde middelen ter dekking van uitgaven, die gemoeid zijn met decentralisatie uitkeringen.

Maximum omvang:	nvt
Minimum omvang:	nvt
Onderbouwing:	o.a. ISV 3 programma Hengelo (zaaknummer 09G200909)

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	3.373	3.012	3.012	3.012	3.012	3.012
rente						
vermeerderingen	160					
verminderingen	521					
stand per 31 dec	3.012	3.012	3.012	3.012	3.012	3.012

Toelichting/onderbouwing

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Onderdelen:**Beklemde onderdelen ISV-3 programma Hengelo 2010 tot 2015 (zaaknummer 09G200909) :**

Skatebaan: moet nog uitwerkingsvoorstel worden gemaakt	100.000
Upgrading station en directe omgeving: moet nog uitwerkingsvoorstel worden gemaakt	506.000
Veldwijk Zuid 2e fase: moet nog uitwerkingsvoorstel worden gemaakt	1.500.000
Geluidssanering Weideweg	325.490
Prairies, gevels, wanden	120.922

Totaal beklemde onderdelen:	2.552.412

Niet beklemde onderdelen:

* Nationaal actieplan sport en bewegen	24.100
* Bewonersinitiatieven wijken	375.500
* Vrijval ISV	29.969
* Invoeringskosten Jeugd(zorg)	30.168

Totaal niet beklemde onderdelen:(kunnen vrijvallen)	459.737

Totaal	3.012.149

Risico's: beklemde onderdelen vallen duurder uit dan geraamd

Voorstel:

Een bedrag van € 459.737 toevoegen aan de algemene reserve

372 Reserve Organisatieontwikkeling

Programma: 8

Portefeuillehouder:
Bruggink

Sector:

Middelen

Adviseur:

Pikkemaat

Doel:

Bestemd voor de transitie van meer mobiliteit in de organisatie naar een flexibele organisatie met de juiste medewerker op de juiste plek, zoals verwoord in de notitie "Koersvast in krappe tijden".

Maximum omvang:

n.v.t.

Minimum omvang:

0

Onderbouwing:

Dekkingsplan 2013-2016 12G201489

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.928	2.328	2.583	2.983	3.383	3.783
rente						
vermeerderingen	400	400	400	400	400	400
verminderingen	0	145				
stand per 31 dec	2.328	2.583	2.983	3.383	3.783	4.183

Toelichting/onderbouwing

De reserve is ook beschikbaar voor organisatieontwikkeling/mobiliteit/SPP/generatiepact.

Volgend jaar de reserve evalueren.

Soort voorziening:

bestemmingsreserve

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Dotatie: Dekkingsplan 2013-2016 12G201489

2016 eenmalige onttrekking 145.400 tbv 5.1.2. maatsch taakverkenning 2016-2019 2,5 Fte ruimte

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Boventalligen uit te betalen uit bestemmingsreserve:

2015	€ 376.401,-	2019	WW-lasten	€ 350.392,-
2016	€ 1.162.401,-	2020	WW-lasten	€ 235.405,-
2017	€ 1.393.054,-	2021	WW-lasten	€ 47.749,-
2018	€ 556.458,-			

individueel budget VWNW verspreid over 2015-2018: 23 * 7.500,-

Conform de huidige berekening is in de 'worst case' het volledige saldo nodig voor het genoemde dekkingsplan

Risico's:

extra onvoorziene lasten

Voorstel:

handhaven

374 Reserve Compensatiefonds Bomenverordening

Programma: 6	Portefeuillehouder: Elferink	Sector: Adviseur	Stedelijk Bh Becker

Doel:

Op grond van de bomenverordening kunnen voldoen aan verplichting tot herplant van bomen.

Maximum omvang:	n.v.t.
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	Bomenverordening 2007 (Raad december 2008)

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	120	152	152	152	152	152
rente						
vermeerderingen	32	0	0	0	0	0
verminderingen	0	0				
stand per 31 dec	152	152	152	152	152	152

Toelichting/onderbouwing

In een project, een ontwikkelgebied of in een grondcomplex kan het zijn dat er bomen gekapt moeten worden. Met het IVN zijn er afspraken gemaakt dat de gemeente in dat geval verplicht is het kappen van de bomen te compenseren met nieuwe aanplant

Jaarlijks wordt vanuit de betreffende projecten een dotatie aan deze reserve gedaan

In het geval van herplanting worden de lasten gedekt ten laste van deze reserve.

Soort voorziening: bestemmingsreserve

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Er zijn 2 situaties mogelijk waardoor herplanten binnen 2 jaar niet mogelijk is.

1. Geen ruimte of andere praktische redenen
2. Projecten duren langer dan twee jaar

Op 2 december j.l bedroeg de omvang van het groencompensatiefonds bomen € 153.161,69.

Hiervan was € 146.355,90 gelabeld voor projecten waar de herplant te lang duurt.

€ 6.805,79 dient door ons nog gebruikt te worden voor het planten van bomen.

Gelabelde bedragen:

omgevingsvergunning O-2011-0731	500
Gezondheidspark	3.500
Veldwijk Noord	38.996
Lange Wemen	13.500
Oosterveld	22.968
Goudstraat	22.892
Hart van Zuid	44.000
totaal	146.356

Risico's: extra onvoorziene lasten

Voorstel:
handhaven

375 Reserve Prj. Bestrijding Jeugd Werkloosheid

Programma: 1	Portefeuillehouder: Ten Heuw	Sector: Adviseur:	Sociaal Puppels

Doel:

Bij het bestemmingsvoorstel jaarrekening 2014 is besloten voor een bedrag van € 189.000 te bestemmen voor projecten in de exploitatie m.b.t. de bestrijding van jeugdwerkloosheid in 2015.

Maximum omvang:	189.000
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	zie toelichting

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	-	189	189	189	189	189
rente						
vermeerderingen	189					
verminderingen						
stand per 31 dec	189	189	189	189	189	189

Toelichting/onderbouwing

De bedoeling van de verrichte dotatie aan deze bestemmingsreserve is het overhevelen van de beschikbare middelen ad € 189.000 van 2014 naar 2015. Onttrekking vindt plaats o.b.v. de werkelijk gemaakte kosten. Bij de 2e berap 2015 is om toestemming gevraagd om er op deze wijze mee om te kunnen gaan.

Verwacht wordt dat deze middelen in 2016 benodigd zijn en aan de reserve zullen worden onttrokken.

De betreffende kosten worden verantwoord op de kostenplaatsen 6623100 en 6623401.

Soort voorziening: bestemmingsreserve

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Per 1-1-2015 is de Participatiewet ingevoerd. In de loop van 2015 zijn talloze wijzigingen in de uitvoering doorgevoerd. Er is aan het einde van het jaar nog steeds geen absolute duidelijkheid over aantallen, status van de doelgroep participatiewet (doelgroepenregister) en kosten (van o.m. loonwaardeberekeningen, no-riskpolis en werkplekaanpassingen. Het plaatsen van o.m. jongeren vanuit het VSO- en PRO-onderwijs (resp. Korhoen en Genseler) is aan bureaucratische regels onderworpen die een soepele uitvoering in de weg zitten. Daardoor is een groot deel van het budget jeugdwerkloosheid nog niet tot uitbetaling gekomen.

In het jaarverslag 2015 (punt 4 raadsbesluit) heeft de raad besloten van het gerealiseerde resultaat een bedrag van € 189.000,- te doteren aan een in te stellen BR.

Deze reserve is daar de uitwerking van.

De Participatiewet is juist in het leven geroepen om kwetsbare jongeren een kans te geven op de arbeidsmarkt. In de praktijk is gebleken dat veel leerlingen van voornoemde scholen niet direct -nadat ze de school verlaten hebben- geschikt zijn voor een functie op de arbeidsmarkt. Vandaar dat wij ze een leer-werktraject moeten aanbieden bij vnl. de daartoe gespecialiseerde organisatie de Kapstok.

In de jaren 2016 -2017 moeten wij deze jongeren leer-werktrajecten aanbieden, waarvoor binnen het P-budget geen ruimte is. Daarnaast moeten werkplekaanpassingen en ondersteuning van job-coaches gedurende deze trajecten worden aangeboden. De financiering kan plaatsvinden uit de jeugdwerkloosheidsmiddelen.

De kosten bedragen naar schatting:

-kosten leerwerk-trajecten na de opleiding PRO-VSO	150.000
-werkplekaanpassingen	40.000
Totaal	190.000

Risico's: geen

Voorstel:

Handhaven, ter dekking van de werkelijke kosten voor bestrijding jeugdwerkloosheid.

384 Reserve lening Schouwburg

Programma: 4

Portefeuillehouder:
BrugginkSector: Sociaal
Adviseur: Altun**Doel:**

Reservering als tegenhanger van de aan het Rabotheater Hengelo verstrekte rente- en aflossingsvrije lening. De lening is aan te merken als bijdrage van een actief in eigendom van derden. De jaarlijks afschrijving van het actief is feitelijk de jaarlijkse dotatie aan de reserve.

Maximum omvang: 13.017.689

Minimum omvang: 13.017.689

Onderbouwing: M.i.v. 1999 is de reserve ingesteld om de aan het Rabotheater verstrekte lening af te kunnen lossen

Rentetoevoeging: Nee

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	4.739	5.067	5.394	5.722	6.049	6.377
rente						
vermeerderingen	328	327	328	327	328	327
verminderingen	-					
stand per 31 dec	5.067	5.394	5.722	6.049	6.377	6.704

Toelichting/onderbouwing

Reservering als tegenhanger van de aan het Rabotheater Hengelo verstrekte rente- en aflossingsvrije lening. De jaarlijks afschrijving van het actief is feitelijk de jaarlijkse dotatie aan de reserve.

Soort reserve: Bestemmingsreserve

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
Zie toelichting

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:
Vrijval bij afloop lening

Risico's:

Niet doteren aan deze reserve betekent dat niet voldoende geld beschikbaar is om de lening af te lossen (en om te verbouwen/nieuwbouw te doen)

Voorstel:

Handhaven tot einde looptijd v.d. lening

396 Reserve lopende projecten

Programma: 5

Portefeuillehouder:
BronSector: Fysiek
Adviseur: Pikkemaat

Doel:
reserveren onderhoudsbijdragen voor langlopende projecten

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	664	996	996	996	996	996
rente						
vermeerderingen	332					
verminderingen	0					
stand per 31 dec	996	996	996	996	996	996

Toelichting/onderbouwing

er worden nog diverse onttrekkingen gedaan t.b.v. de westtangent
een en ander is vastgelegd in besluit nr. 11G200341 van 15 november 2011

Het gaat hier om de aanleg van een berg- en transportriool tussen de Oelerweg en de Wegtersweg en de herinrichting van de Westtangent. In de dekking van het krediet wordt deels voorzien door bijdragen uit het asfaltonderhoudsprogramma 2012, 2013 en 2014 van ieder € 332.000,-. Deze zijn hier gereserveerd in afwachting van uitvoering

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Ooit in het leven geroepen, omdat het wel eens voorkomt dat er een langlopend

project is van bijv. de sector Ruimte, waarbij een onderhoudsbijdrage wordt afgesproken.

Wanneer de kredieten meerjarig zijn, gebeurt het een enkele keer dat de bijdrage niet in het zelfde jaar als geraamd in ontvangst kan worden genomen door het project

Vandaar dat afgesproken is deze "toegezegde" gelden over te hevelen naar een Reserve, tot het moment dat het betreffende project de inkomst kan/mag hebben.

Deze aangegane verplichting bedraagt idg 996.000,=.

Voorstel:

vooralsnog handhaven; na afwikkeling krediet Westtangent opnieuw bezien.

398 Reserve onderhoud buurtcentra

Programma: 3

Portefeuillehouder:
BronSector: Sociaal
Adviseur: Seep**Doel:**

Verbetering en onderhoud speelvoorzieningen wijkwelzijnswerk via de uitvoering van het amendement 147062

Maximum omvang: 109

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)				
	2015	2016	2017	2018	2019
stand per 1 jan	109	109	109	109	109
rente	0				
vermeerderingen	0				
verminderingen	0	0	0		
stand per 31 dec	109	109	109	109	109

Toelichting/onderbouwing

Het positieve liquidatiesaldo van de Stichting Bouw & Beheer Sociaal Cultureelwerk Centra moet worden ingezet voor investeringen in wijkwelzijnsvoorzieningen (bijvoorbeeld pannakooien, Cruyffcourts, speeltuinvoorzieningen)

Amendement: 147062**Soort voorziening:**

In "Slaak, Gezond en Weerbaar" is besloten deze BR alsnog in een voorziening om te zetten, omdat er onderhoudplannen liggen.

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Komt voorstel om restant reserve in 2016 en 2017 in te zetten, waarna saldo nihil is.

2016 54K 2017 55K

Risico's:

geen

Voorstel:

is eind 2017 afgebouwd. Daarna opheffen en evt. restant naar algemene reserve

399 Reserve ARI

Programma: 8

Portefeuillehouder:
Ten HeuwSector: Middelen
Adviseur: Peper**Doel:**

bestemd voor dekking van toekomstige lasten die voortvloeien uit de ARI-investeringen.

Maximum omvang: nvt

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	5.919	5.628	5.628	5.628	5.628	5.628
rente						
vermeerderingen	761					
verminderingen	1.052					
stand per 31 dec	5.628	5.628	5.628	5.628	5.628	5.628

Toelichting/onderbouwing

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
Vermeerdering conform primitieve begroting 2015.

Verminderen Herinrichting Industriestraat (€ 1.000.400) en projecten t.b.v. de binnenstad (€ 51.371)

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Beklemde onderdelen:

* Binnenstadsgelden	36.021
* Stads Kantoor/stadhuys (onderhoud, verhuiskosten e.d.)	2.046.500
* Laan Hart van Zuid	3.000.000
* Evaluatie 30 km/uur gebieden (o.a. Zwavertsweg)	60.000
* Restant herinrichting openbare ruimte Esrein/Industriestraat/Deurningerstraat	389.600

Totaal beklemde onderdelen: 5.532.121

Niet beklemde onderdelen:

* restant	kan vrijvallen	95.890

Totaal niet beklemde onderdelen: 95.890

Totaal 5.628.011

Risico's: aanvullende claims vanwege tegenvallers

Voorstel:

Het restant van € 95.890 vrij laten vallen en toevoegen aan de algemene reserve

501 Voorziening groot-onderhoud stadhuis/stadskantoor

Programma: 7	Portefeuillehouder: Bron	Sector: Adviseur:	Dienstverl. Pleiter

Doel:

Tbv (groot) onderhoud stadhuis en stadskantoor op basis meerjarige onderhoudsplanning

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang: 0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.670	1.720	1.770	1.820	1.870	1.920
rente						
vermeerderingen	50	50	50	50	50	50
verminderingen						
stand per 31 dec	1.720	1.770	1.820	1.870	1.920	1.970

Toelichting/onderbouwing

Deze voorziening wordt betrokken bij de dekking van de renovatie van het stadhuis.

(ver-/nieuwbouw stadhuis/stadskantoor).

Soort voorziening: lastenegalisatie

Risico's: hogere kosten dan geraamd

Voorstel:
handhaven

503 Voorziening pensioen wethouders

Programma: 7	Portefeuillehouder: Bruggink	Sector: Adviseur:	Middelen v. Bree

Doel:
Opnemen van pensioenverplichtingen van (oud-)bestuurders van de gemeente Hengelo

Maximum omvang: n.v.t.
Minimum omvang:
Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	5.392	5.855	5.980	6.105	6.230	6.355
rente						
vermeerderingen	567	125	125	125	125	125
verminderingen	104					
stand per 31 dec	5.855	5.980	6.105	6.230	6.355	6.480

Toelichting/onderbouwing
Het BBV verplicht de opname van de uitstaande pensioenverplichtingen in een voorziening. Jaarlijks wordt de benodigde omvang bepaald. Dit aan de hand van de rente en de levensverwachting van de (oud)bestuurders en hun partners.
Vanwege de verregaande onzekerheid over het renteniveau in de komende jaren wordt het huidige dotatie niveau gehandhaafd

Soort voorziening: spaarfonds

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Risico's:
Rente en levensverwachting oud bestuurders

Voorstel:
handhaven

505 Voorziening onderhoud gebouwen

Programma: 6

Portefeuillehouder:

Sector: SB

Bron

Adviseur: Becker

Doel:

Voorziening ter egalisatie van lasten groot onderhoud van gebouwen en gebouwgebonden installaties van de afdelingen Cultuurtechniek, BSF en Wijkbeheer

Maximum omvang: n.v.t.

Minimum omvang:

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	219	268	231	270	155	168
rente						
vermeerderingen	49	59	58	59	59	59
verminderingen	0	96	19	174	46	54
stand per 31 dec	268	231	270	155	168	173

Toelichting/onderbouwing

Dotaties en onttrekkingen worden cf. onderhoudsplan in de begroting verwerkt. Op 26 april 2011 is de raad akkoord gegaan met de oprichting van het vastgoedbedrijf. De financiële afspraken tussen iedere overdragende afdeling en het vastgoedbedrijf, die samenhangen met de overdracht van objecten (onder meer de voorziening) dienen te worden vastgelegd. Het saldo in de voorziening is gebaseerd op verwacht onderhoud in de toekomst. Het voorstel is dan ook om de voorziening te splitsen op basis van de verdeling tussen verwacht onderhoud van eigenaar en verwacht onderhoud voor gebruiker in de komende 40 jaar. 39% van het onderhoud komt voor rekening van gebruiker en 61% voor de eigenaar

Soort voorziening: egalisatie onderhoud

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer conform onderhoudsplan welke jaarlijks in de begroting wordt verwerkt

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

We zijn bezig met de inrichting van het Vastgoedbedrijf en hierbij zal ook een nieuwe meerjarenonderhoudsplanning gemaakt worden. Deze MJOP zal de grondslag zijn voor deze voorziening

Risico's:

Niet voorziene onderhoudskosten kunnen leiden tot uitputting van de reserves

Voorstel:

Handhaven

Op basis van het overdrachtsdocument sector SB aan het vastgoedbedrijf (besluit d.d. 22-10-15) wordt bij de jaarrekening 2015 61% (eigenaarsdeel) van de voorziening overgedragen naar het Vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken)

De sector SB houdt 39% van de voorziening over voor het gebruikersonderhoud

507 Voorziening Onderhoud Waterstaatskerk

Programma: 4

Portefeuillehouder:
BrugginkSector: Sociaal
Adviseur: Altun**Doel:**

Ter dekking van (groot) onderhoud van de Waterstaatskerk en Muziekschool. Aan de voorziening ligt een onderhoudsplan ten grondslag

Maximum omvang: Afhankelijk van de uitkomsten onderhoudsplan

Minimum omvang: idem

Onderbouwing:

Rentetoevoeging: Nee

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	141	177	168	216	227	259
rente						
vermeerderingen	65	65	48	48	48	48
verminderingen	29	75	0	37	16	167
stand per 31 dec	177	168	216	227	259	141

Toelichting/onderbouwing

Deze voorziening is ter dekking van (groot) onderhoud van de Waterstaatskerk en de Muziekschool. Dotaties en onttrekkingen, vanaf 2017, worden conform de onderhoudsplanning 2015 gedaan. Vanaf 2016 dienen de begrotingsbedragen voor de dotaties en onttrekkingen opnieuw geactualiseerd te worden naar de herziene onderhoudsplanning. Deze herziene onderhoudsplanning wordt in de tweede helft van 2016 verwacht.

Soort voorziening: lastenegalisatie

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
OnderhoudsplanningClaims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:
Onderhoudsplanning**Risico's:**

Niet actualiseren van de begrotingsbedragen kan leiden tot onvoldoende saldo in de voorziening waardoor de noodzakelijke uitgaven als overschrijding t.l.v. algemene middelen zullen komen.

Voorstel:

Handhaven in afwachting van herziene onderhoudsplanning

Zorg voor uniforme werkwijze t.a.v. dotaties en onttrekkingen onderhoudsvoorzieningen

Op basis van het raadsbesluit van 9-11-2011 Oprichting vastgoedbedrijf, wordt bij de jaarrekening 2016 100% van de voorziening overgedragen naar het vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken)

508 Voorziening riolering

Programma: 6

Portefeuillehouder:

Elferink

Sector:

SB

Adviseur:

Becker

Doel:

voorziening geheel bestemd voor dekking kapitaallasten investering in riolering
Periodiek wordt e.e.a. bijgesteld op basis van het GRP

Maximum omvang:

n.v.t.

Minimum omvang:

0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	12.244	9.176	4.841	4.841	5.084	5.633
rente						
vermeerderingen	9.988	1.845	1.834	2.092	2.413	2.741
verminderingen	13.056	6.180	1.834	1.849	1.864	1.113
stand per 31 dec	9.176	4.841	4.841	5.084	5.633	7.261

Toelichting/onderbouwing

Dotaties en onttrekkingen worden conform het vigerende GRP in de begroting verwerkt

Soort voorziening:

beklemde middelen

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

conform GRP welke jaarlijks in de begroting wordt verwerkt

zaak: 1034762 (beleidsbegroting 2015-2018)

Mutaties zijn meegenomen in verbreed GRP 2013-2017

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

jaarlijkse onttrekkingen cf. betreffende begroting (zie meerjarenplanning GRP)

Betreft de kapitaallasten van de investeringen en de exploitatielasten van dat jaar
e.e.a. wordt gesaldeerd mer de werkelijke inkomsten

Risico's:

klimaatverandering, grotere dan geraamde onttrekking aan voorziening

economische crisis: minder inkomsten van bedrijven, hogere kwijtschelding

Leegstand van panden

eigenarenheffing die niet wordt doorgevoerd

Voorstel:

handhaven

510 Voorziening gebiedsgericht grondwaterbeleid

Programma: 6

Portefeuillehouder:
ElferinkSector: Fysiek
Adviseur: Akkerman**Doel:**

uitvoering van het gebiedsgericht grondwaterbeheer, zoals beschreven in 471576 d.d. 20 maart 2012).

Maximum omvang: doel is om 1.6 miljoen euro aan afkoopsommen binnen te krijgen.

Minimum omvang: 0 na afloop van het plan

Onderbouwing: zie raadsbesluit 375291 d.d. 14/12/2010

Rentetoevoeging: nvt

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	1.148	1.257	1.257	1.257	1.257	1.257
rente						
vermeerderingen	109					
verminderingen						
stand per 31 dec	1.257	1.257	1.257	1.257	1.257	1.257

Toelichting/onderbouwing

In deze voorziening worden de afkoopsommen ondergebracht.

Over de besteding hiervan zijn afspraken gemaakt met derden.

De uitvoering van het gebiedsbeheersplan duurt 30 jaar.

Soort voorziening: door derden beklemd besteding (verplichtingen aan derden)

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

In de begroting 2016 en verder zijn (nog) geen vermeerderingen en verminderingen zichtbaar.

Voor 2015 tm 2017 worden resp. 109.000, 79.000 en 64.000 aan vermeerderingen verwacht. De laatste twee zijn echter (nog) niet in de begroting verwerkt

In het in Q2 van 2016 op te stellen bodemsaneringsprogramma 2016 t/m 2020 worden de dotaties en onttrekkingen aan de voorziening begroot.

Het benodigde bedrag zal over een periode van 30 jaar worden besteed. Het is moeilijk om vooraf exact aan te geven hoe de verdeling over de periode plaats zal vinden

Risico's:

Opheffen van de voorziening leidt tot het niet kunnen nakomen van afspraken met derden

Voorstel:

handhaven

511 Voorziening afval

Programma: 6

Portefeuillehouder: Elferink

Sector: Fysiek

Adviseur: Akkerman

Doel:

fluctuaties opvangen binnen de afvalbegroting- / rekening.

Maximum omvang: 1.000.000

Minimum omvang: op termijn wordt een voorziening van 10% vd begrote lasten nagestreefd.

Onderbouwing: voorziening terugbrengen tot noodzakelijk minimum.

Rentetoevoeging: geen

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	3.683	3.310	2.464	1.514	1.514	1.514
rente						
vermeerderingen	0			0	0	0
verminderingen	373	846	950			
stand per 31 dec	3.310	2.464	1.514	1.514	1.514	1.514

Toelichting/onderbouwing

Het jaarlijkse gerealiseerde financiële resultaat van de activiteit afvalverwerking en –verwijdering wordt verrekend met dit vermogensbestanddeel met de gedachte deze resultaten uiteindelijk via de tariefsbepaling weer ten goede te laten komen van de belastingbetaler.

In de begroting wordt deze voorziening gebruikt ter egalisatie.

Voor de meerjarenbegroting 2017-2021 zullen de verminderingen opnieuw berekend worden o.b.v. kostendeckendheid.

Soort voorziening: van derden ontvangen middelen t. b.v. fvalverwerking (egalisatievoorziening).

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

Recentelijke besluiten met zaaknummers 1074930 en 1075410 (scenariokeuze afvalloos Hengelo)

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Voor 2016 en 2017 bestaat het meerendeel van deze claims uit het afdekken van extra, toegerekende BTW, perceptiekosten en veegkosten.

Risico's: dividend Agenda van Twente, waardoor in 2018 en 2019 een groter beroep moet worden gedaan op de voorziening.

Voorstel:

handhaven en volgend jaar opnieuw evalueren

522 Voorziening wachtgeld Muziekschool re-organisatie

Programma: 4	Portefeuillehouder: Bruggink	Sector: Sociaal Adviseur: Altun

Doel: ter afdekking van de risico's die voortvloeien uit de reorganisatie van de muziekschool en de overgang naar de cao KE is deze voorziening getroffen. De mutatie ad 1.788.114,84 is betrokken bij de opmaak van de jaarrekening 2015.

Maximum omvang:	1.788.115
Minimum omvang:	n.v.t.
Onderbouwing:	zie berekening raadsadvies Iris 2010011

Rentetoevoeging:	n.v.t.

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	0	1.788	1.788	1.788	1.788	1.788
rente						
vermeerderingen	1.788	0				
verminderingen						
stand per 31 dec	1.788	1.788	1.788	1.788	1.788	1.788

Toelichting/onderbouwing

Omtrent verminderingen en dus afloop van voorziening kunnen op voorhand geen bedragen worden aangegeven. Immers zijn deze mutaties grotendeels afhankelijk van de mate waarin wachtgelders weer in de arbeidsmarkt worden betrokken.

Voorstel:
handhaven

527 Voorziening renovatie sportvelden

Programma: 4	Portefeuillehouder: Bruggink	Sector: SB Adviseur: Becker

Doel:
Voorziening t.b.v. het toekomstig groot onderhoud van natuursportvelden

Maximum omvang:	n.v.t.
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	90	77	42	43	44	44
rente						
vermeerderingen		35	36	36	35	36
verminderingen	13	70	35	35	35	35
stand per 31 dec	77	42	43	44	44	45

Toelichting/onderbouwing

Dotaties en onttrekkingen worden conform onderhoudsplan in de begroting verwerkt
De onttrekkingen zijn conform de meerjarenplanning, die in diverse begrotingen is verwerkt

Soort voorziening: voorziening ter egalisatie van lasten

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
conform onderhoudsplan die jaarlijks in de begroting wordt verwerkt
zaaknr. 1034762

Claims op deze reserve:

Planning renovatie natuurgras sportvelden (planning 2010-2020, oktober 2009):

2016	Barbaros	35000
2017	atletiek	15000
2017	Vikkerhoek	15000
2018	De Noork	35000
2019	Vikkerhoek	35000

Risico's: ongeraamde doch noodzakelijke investeringen

Voorstel:
handhaven

528 Voorziening gebouwen/installaties

Programma: 4	Portefeuillehouder: Bruggink	Sector: SB Adviseur: Becker

Doel:
voorziening t.b.v. het toekomstig groot onderhoud van gebouwen en gebouw-
gebonden installaties van de afdeling Sport en het Twentebad

Maximum omvang:	n.v.t.
Minimum omvang:	0
Onderbouwing:	

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	416	453	321	338	345	280
rente						
vermeerderingen	37	179	179	179	179	179
verminderingen		311	162	172	244	408
stand per 31 dec	453	321	338	345	280	51

Toelichting/onderbouwing

Dotaties en onttrekkingen worden conform onderhoudsplan in de begroting verwerkt

We zijn bezig met de inrichting van het Vastgoedbedrijf en hierbij zal ook een
nieuwe meerjaren onderhoudsplaning gemaakt worden. Deze nieuwe MJOP zal de
grondslag zijn voor deze voorziening

Soort voorziening: lastenegalisatie

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
cf. onderhoudsplan die jaarlijks in de begroting wordt verwerkt
Zaaknr. 1034762

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Jaarlijkse onttrekkingen cf. desbetreffende begroting (zie meerjarenplanning)

In zaaknummer 1051131 is besloten dat €100.000,- voor renovatie van de Weusthaghal wordt gefinancierd uit
deze voorziening

Risico's:

Niet voorziene onderhoudskosten kunnen leiden tot uitputting van deze voorziening

Voorstel:

handhaven

Op basis van het overdrachtsmonument Objecten en Percelen Sportparken (besluit d.d. 16 juni 2015) van de
afdeling Sportservice aan het Vastgoedbedrijf wordt bij de jaarrekening 2015 5,4% (€ 22.468,99 =
eigenaarsdeel sportparken) resp. 17,7% (€ 73.468,37 = eigenaarsdeel sporthallen) van de voorziening
overgedragen naar het vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken). Het eigenaarschap van het Twentebad gaat
voorlopig nog niet over naar het vastgoedbedrijf en blijft onderdeel uitmaken van deze voorziening

530 Voorziening Onderhoud Buurt- en Wijkcentra

Programma: 3   Portefeuillehouder: Bron   Sector: Sociaal
Adviseur: Seep

Doel:
voorziening t.b.v. het toekomstig groot onderhoud van gebouwen en gebouw-
gebonden installaties van de wijkwelzijnsinstellingen

Maximum omvang: nvt
Minimum omvang: 0
Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)				
	2015	2016	2017	2018	2019
stand per 1 jan	379	500	509	518	527
rente					
vermeerderingen	121	122	122	122	122
verminderingen		113	113	113	113
stand per 31 dec	500	509	518	527	536

Toelichting/onderbouwing

Dotaties en onttrekkingen worden conform onderhoudsplan in de begroting verwerkt
We zijn bezig met de inrichting van het Vastgoedbedrijf en hierbij zal ook een
nieuwe meerjaren onderhoudsplanning gemaakt worden. Deze nieuwe MJOP zal de
grondslag zijn voor deze voorziening

Soort voorziening:

lasten egalisatie

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer

cf. onderhoudsplan die jaarlijks in de begroting wordt verwerkt

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:

Jaarlijkse onttrekkingen cf. desbetreffende begroting (zie meerjarenplanning)

Risico's:

Niet voorziene onderhoudskosten kunnen leiden tot uitputting van deze voorziening

Voorstel:

handhaven

Op basis van het raadsbesluit van 9-11-2011 Oprichting vastgoedbedrijf, wordt bij de jaarrekening 2015 100%
de bestemmingsbevoegdheid overgedragen aan het vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken)

531 Voorziening Onderhoud Metropool

Programma: 4 Portefeuillehouder: Sector: Sociaal
Bruggink Adviseur: Altun

Doel:

Ter dekking van (groot) onderhoud van Metropool. Aan de voorziening ligt een onderhoudsplan ten grondslag

Maximum omvang: Afhankelijk van de uitkomsten onderhoudsplan

Minimum omvang: idem

Onderbouwing:

Rentetoevoeging: Nee

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	70	70	70	99	126	136
rente						
vermeerderingen			29	29	29	29
verminderingen				2	18	56
stand per 31 dec	70	70	99	126	136	109

Toelichting/onderbouwing

Deze voorziening is ter dekking van (groot) onderhoud van het pand Metropool. Laatste dotaties en onttrekkingen zijn in 2012 gedaan. Vanaf 2013 tot en met 2016 is er geen rekening gehouden met dotaties en onttrekkingen in de begroting. Dat is niet verantwoord. Vanaf 2017 worden daarom de dotatie en de onttrekkingen, conform de onderhoudsplanning 2015, geraamd. Vanaf 2016 dienen deze bedragen o.b.v. de herziene onderhoudsplanning geactualiseerd en geraamd te worden, wil men de toekomstige lasten kunnen opvangen. Deze herziene onderhoudsplanning wordt in de tweede helft van 2016 verwacht.

Soort voorziening: lastenegalisatie

Specificatie vermeerderingen/verminderingen incl. zaaknummer
Onderhoudsplanning

Claims op deze reserve met zaaknummer/nadere onderbouwing:
Onderhoudsplanning

Risico's:

Niet actualiseren van de begrotingsbedragen kan leiden tot onvoldoende saldo in de voorziening waardoor de noodzakelijke uitgaven als overschrijding t.l.v. algemen middelen zullen komen.

Voorstel:

Handhaven en d.m.v. een voorstel de financiële gevolgen van deze voorziening vertalen in de begroting (dotatie / onttrekking en de dekking).

Zorg voor uniforme werkwijze t.a.v. dotaties en onttrekkingen onderhoudsvoorzieningen

Op basis van het raadsbesluit van 9-11-2011 Oprichting vastgoedbedrijf, wordt bij de jaarrekening 2016 100% van de voorziening overgedragen naar het vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken)

532 Voorziening Parkeergarage BP Hofstedestraat

Programma: 5

Portefeuillehouder:
Bron

Sector:

Fysiek

Adviseur:

Akkerman

Doel:

Ter dekking van het onderhoud aan de parkeergarage (De Beurs).

Maximum omvang:

nvt

Minimum omvang:

0

Onderbouwing:

Rentetoevoeging:

Stand van de voorziening:	(in duizenden €)					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
stand per 1 jan	0	47	94	141	188	235
rente						
vermeerderingen	47	47	47	47	47	47
verminderingen						
stand per 31 dec	47	94	141	188	235	282

Toelichting/onderbouwing

De voorziening wordt gebruikt voor het noodzakelijk groot onderhoud. Er wordt op dit moment gewerkt aan een meerjarige onderhoudsplanning (MJOP).

Soort voorziening:

lastenegalisatie

Risico's:

kosten van onderhoud kunnen hoger zijn dan stand van de voorziening.
Dit kan echter pas geconcludeerd worden als de MJOP definitief is.

Voorstel:

Handhaven

Op basis van het raadsbesluit van 9-11-2011, Oprichting vastgoedbedrijf, wordt bij de jaarrekening 2015 100% van de voorziening overgedragen aan het Vastgoedbedrijf (afd. Grondzaken)